



ԳՐԱՆԻԿ

«Լուսին», եւսեւ. հանդարտ ու անխաբիւր  
անխաբիւր՝ ուր համարութեան կայծը  
կը պարզայն շուրթի, օշարակի գա-  
ւաւթներու մատուցում ձեռքէ ձեռք,  
չնորակաւորեան յայտնու շուրթե-  
րու եզրը. դաւանի, ծուխի գործ ամ-  
պիւններ որ դէմքերը կը մշուչէ. Պար-  
տէզին մերկ մասին վրայ ուր արեւը  
կը տրտապետէր պահ մը առաջ, չու-  
քերը կ'անձին, կը մնանան երկնայով  
և վրանին տակ լճացող թաղմանները  
լայնող այդ ստուերին մէջ կը տա-  
րազիրը, այսինքն քանտ առաւելորդը  
չալկած և Անգլիոյ, միմաստութիւնը եր-  
գին կը յաջորդէ, երբ՝ ճառին, ու  
ճառը՝ երգախառն զուեղտին. դաշ-  
նակը, ջուլթանները մարմնամարդի ճա-  
կանները, աղաքը իրենց բոլոր ճարտա-  
րութիւնը կը մոխնն, հանդէսը վրայ-  
լուռ անցնողներ համար. եւ հանդէսը,  
կեանքի ու միտքի գործունէութեան  
խոսքով այդ ամբողջութիւնը, կա-  
տարեւոր աշխատութեան մը այդ վեր-  
ջակետը, կ'աւարտի այսպէս, այդ դուռ,  
չառաչուն ծախարարութեանց մէջ՝ զոր  
ընթացաւարտութիւնը և ուսանող տղաքը  
կ'ընդունին իրենց զարարութեամբ թու-  
թեւուն ու մրցանակի ոսկեղծ հատու-  
նեւուն հետ, ինչպէսով վասն զի ուսան-  
նի, խառնարեւով, վասն զի շնորհակալ  
են, և պահելով երկնային ցոյցը մը իրենց  
խոնջ անխաղճանութեան խոր՝ ուր կա-  
րելի է կարգաւ մէկ տարուան պատ-  
մութիւնը իրենց տարած աշխատութեան և  
Հեռուն, պարտէզին ծայրը, երկայն  
վանդաւորման շուրջ հանդիսականները  
ցրտած են բոլոր. Տեսարանը ծիւղելի  
է. Հրուստիստի ստորտը, մեղան-  
քին հակալ ծեղկերուն Մտալի ծովակը  
կը մոտենայ հանդիսները տալու իր ա-  
լիքներուն մեծ եղբայրացւոր թաւա-  
րը. Անգլիոյ մեծ մեծ մարդկանք թու-  
չող աղիքներուն. այն կը սուբան խառ-  
կաններուն վրայէն, իրենց առաջատա-  
նեւուն նկարչական փուռածքովը. Եր-  
գիւր ծովակը, ձայնիւր ծովերէն, նա-  
ւաստիկ զուարթ կոյրեր ամէն դիւն,  
զվիլիկ աղբարկող ստուերներ. հստա-  
լուրացող ստամոքսներու կողմէ. վերը,  
հրուստիստին երկայնքը պարուրող կրճա-  
նեւերուն տակ երկնու ձեռնակ խուս-  
մեր, զարեւոյթ, նուազ, կիրակի իրիկ-  
ուն անխաղճուր զբօսանք մը այդ  
զեղանակի բարձունքին վրայ, և հե-  
ռուն, կարեւոր անխելք տղանցում  
Փանաւաքի չէկ լեզուակին վրայէն. ծո-  
վով ու երկնայով մը միտքի շորիզներ  
լայնողներով, վաղը երթալու խառ-  
նուկուն համար սակաւ մարդկային  
մաքիւնին զոր Շուկան և Կեանքի  
այդ լրակաւ խաղաղ—խաղաղ ունի իր  
մէջ, հացին ու յաղորդութեան պայծարը  
մըկու. պինդ թափով մը:

Եւ վերջին անգամը մը թարթելով  
այս չեղծ համայնապատկերին վրայ,  
կը խորթի սահող զացող այն թանկա-  
զին ժամերը՝ զոր վայելեց տարի մը  
լնան այս ուսանողութիւնը, դասին  
տեսարանը ձեռքը տուտ իրիկուն ժուռ  
զայով այս դարաստիկին վրայէն, ծո-  
վով ու երկնայով մը միտքի շորիզներ  
լայնողներով, վաղը երթալու խառ-  
նուկուն համար սակաւ մարդկային  
մաքիւնին զոր Շուկան և Կեանքի  
այդ լրակաւ խաղաղ—խաղաղ ունի իր  
մէջ, հացին ու յաղորդութեան պայծարը  
մըկու. պինդ թափով մը:

ԱՐՏԱՅԻՆ  
ՏՐԵՑԻՆԻԿԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԵՐՋԻՆ ԱՐՏԱՅԻՆ, ԱՐԵՎԻԿ  
Նայի Թրայի Բեքսի Բարիկի բոլակցն  
Շար. Երեկի քիւնի եւ վերջ

1898 Յուլիս 7ին երեւի. Ժողովին  
նստին մէջ Քաղկեդոն պարտաւորեա-  
ցաւ. պատասխանել ազգայնական երեւ-  
ութեան Բասթիլէի հարցադիմումին.  
Շատ երեւոյթանքներ, ի մասնաւորի Լու-  
կալիսիական և Արմատական ընկեր-  
վարականը կասկած սկսած էին ունե-  
նալ Տրէյֆիւսի յանցապարտութեան  
մասին. Հարկ էր այս յանցապարտու-  
թեան անհերքելի ապացոյցը մէկտեղ  
ընել. Քաղկեդոն ըրան զայս, Իս-  
կոյն Ժողովին ներկայացուց այն թու-  
թեւը, որոնք 1894ի զաղտնի թղթա-  
պանակին մէջ երեւցած էին. Յետոյ  
ըսաւ. — «Երբայ տակաւին տարակոյս  
մը մնայ, որովհետեւ երկրորդ վաւե-  
րաթուղթին մէջ անուր սկզբնատուով  
մը միայն նշանակուած է (այն վայրոց  
Տ.) ըսող երրորդ վաւերագրութիւն  
զդրութիւնը կը փարստէ այդ տարա-  
կոյս. Տրէյֆիւս անոր մէջ իր ամբողջ  
անուրով անուանուած է» և Քաղկե-  
դոն կարգաւ Հանդիս կողմ թուղթը,  
ըրբ պարտաստել տուած էր խորհրդի  
լրագրութեան (տես Երեկի Մանդուկ),  
Քաղկեդոնի յողորմութիւնը անգլիսի ե-  
ղաւ. Երեւի. Ժողովը ցնծաց, խաչ-  
տաց, և միմայնութեամբ որոշեց որ  
նախարարին բանախօսութիւն Քիւրա-

տալի բոլոր գեղարու. մեքերուն պատե-  
րուն վրայ փակուել. Տասնընգ ըն-  
կերակրականներ և նախորդ վարչապետ  
Մէլին միայն ձեռնադաճ մնացին. Ոչ  
որ սակայն հակառակ քուէ տուաւ.  
Փրանսան մեծ բեռնէ մը ազատուած  
հաշակուեցաւ, և հաստատուի թուեցաւ  
անկէց առաջ անգամ մը Մէլինի կողմէ  
արտասանուած խօսքը. — «Տրէյֆիւսի  
գործ չկայ»  
Քաղկեդոն իր դիրքին մէջ անընդ-  
ժորացաւ որ կրցաւ գործադիր իր ծը-  
րագիրը, այսինքն քանտ առաւելորդը  
վերաքննութեան եռանդուն ջատագու-  
նեւը.  
Հինգ շաբաթ վերջ (18 Օգոստոս  
1898) Սպայակոյտին անդամներէն հա-  
րիւրապէս Բիւնէ երեսուն հանգիս  
առի կ'ընդունէին և իմացուց նախա-  
րարին. Հանդիսի դիմակը վար անուեա-  
ցաւ իրեն. կողմարար. Օգոստոս 30ին  
Հանդիս իր ձեռքը խոտովանեցաւ. Բա-  
վէնաքի աշխատութեան անհետին  
մէջ վկաներու առկն, ձեռքալուծե-  
ցաւ և Մոնալայեթին զրկուեցաւ և չե-  
տեւեալ օրը գնդապետ Հանդիս ան-  
կող մը իր կողորդը կը կարէր. Ասով  
կը զաւէր իր ձեռքը.  
Հակասեմական թերթ մը իրեն աղ-  
գային զեղանքը հաշակեց կողմարար-  
ը և հանդիսակութիւն քաջաւ անոր մի-  
չառակարարն մը կանգնելու համար.  
ՎճԱՐԵԼԻ  
Հանդիսի կողմարարութեան յայտ-  
նութիւնը, իր կամարը մահուան առ-  
թած խոտովանութիւնը, հանդիսին  
կարիքին մէջ մեծ իրարանցում առաջ  
բերին. Վալենտին-Եսթերնայի ինքնիւր  
սպանով չզգաց այլեւ Փրանսայի մէջ  
և Անգլիա փախաւ. Չիւրուարական  
կուսակցութիւնը հակառակ այս ան-  
նուն զեւ կը պնդէր Տրէյֆիւսի մեջ  
ցտպարտութեան վրայ. Բանակին և երկ-  
րին համար լաւագոյն կը համարէր որ  
զինուորական տեսնան մը երբեք միա-  
լած չկատուել. Վարչապետ Պրիստի  
պատերազմական նախարար Քալկեդոնի  
հրամարտին վերջ չարտանակ պաղա-  
րեցաւ անոր յաղորդներէն. Տրէյֆիւսին  
և Շանուն զորակարներուն հետ. Պր-  
իստի վերաքննութեան կողմնակից էր,  
քայց առաջին անգամ 1898 Սեպտ. 28ի  
նախարարաց ինտրուքի մէջ յաղորդե-  
ւերու ձայնի մեծամասնութեամբ որոշ-  
ուած մը տալ թէ 1894ի զաղտնի վերա-  
քննութեան պէտք է յանձնուի վրձ-  
աբեկ Ատենային.  
1898 Հոկտ. 27ին Վճարեկ Ատ-  
ենային եղեւնագատ ձեռքը գործի սկսաւ  
վճարելու համար թէ Լիւսի Տրէյֆիւսի  
կողմէ պահանջուած վերաքննութիւնը  
արտօնութ թէ ոչ. Երեք օրուան ինտ-  
րուքակցութեան մը վերջ, ընդհանուր  
դատական Մանդի շատադուականէն  
վերջ, որ վերանայի բաւերով վերա-  
քննութիւն կը պահանջէր, և փաստա-  
բան Մորնաուի ձեռքէն վերջ, Ատենային  
որոշն նախագահէն էր Լիւսի, խորհրդա-  
կան Պրիստի տեղեկագրին վրայ որոշեց  
վերաքննութիւնը. 14 ձայններէ 10ը ի  
նպատակ վերաքննութեան և կը ընդ դէմ  
վերաքննութեան էին. Ընդհանուր դա-  
տական խաղաղակից նախ. որ Տրէյֆիւսի  
պատմապարտութիւնը ընդհանուր և Ատ-  
ենային առ այժմ այդ մասին քան մը  
չորոշեց.  
Վարչապետ Պրիստի Հոկտ. 1ի վեր-  
ջերը զարուհեցաւ, որովհետեւ վերա-  
քննութեան պատճառ տուած էր. Դի-  
ւերս Թու իշխանութեան կանչեց Շարլ  
Տիւրիւսին. Ասիկա իր որովոր վերա-  
քննութեան դէմ էր, ինչպէս նաև դա-  
տական նախարար Լեյպը. Շարլ Տիւ-  
րիւսի ձեռնակներուն խօսքին անաչ, և  
դատական նախարարին հետ անաչարար  
պայքար մեկը Վճարեկ Ատենային  
և եղեւնագատ ձեռքէն դէմ, օգոստ քա-  
ղկեդնի հակալվերաքննական Բիւնէ տը  
Պրիստի ի ծիւղելի ամբաստանութիւն  
ներէն եղեւնագատ տեսնելուն քանի մը  
անգամներուն անկողմնակցութեան  
դէմ, ասով նոր քար մը ընելու համար  
վերաքննութեան ճամբուն վրայ. Եւ  
միջոցն ալ գտան. Երեւոյթան Ժեռիլ  
Ռէյն Երեւի. Ժողովին մէջ առաջար-  
կեց արտօրինակ օրէնք մը, որուն հա-  
մարտն ու է զատի վերաքննութեան  
պարագային ոչ թէ վրայի եղեւնագատ  
տեսնող զբաղի, ոչ քաղաքային էր  
պատճական դատարաններուն միացեալ  
մարմինը. Այս օրէնքը ծանր բանա-  
կարեւոր վերջ ընդունեցաւ Մերա-  
կոյտին և Երեւի. Ժողովին կողմէ. Կը  
նպատակ վերաքննութիւնը կաղանկը  
քաղաքային դատարաններուն մէջ.  
Բայց հայիւնին սխալ ըրած էին. ձեռնա-  
րարը յառաջ կը զաւէր. Զոյալի  
նշանաւոր մէկ խօսքին համեմատ. 1899  
Յունիս 3ին Վճարեկ Ատենային միաց-  
եալ ձեռնակը բեկանեցին 1894 Դեկտ. 28ի  
վճարը ընդդէմ Ալֆրէտ Տրէյֆիւսի,  
և գործը յանձնեցին Ռիւնի Ջիւնուար-  
կան Ատենային.  
ՌԵԳԳ  
Ճիլըք Թուի մահէն (16 Փետր.  
1899) և Եւրի Լուսիէ Հանրապետու-  
թեան նախագահ ընտրուելու վերջ,  
Շարլ Տիւրիւսի նախարարութիւնը

կործնուց ինտրուքարանին վատնու-  
թիւնը. Վալենտին 1899 Յունիս 22ին  
կազմեց վերաքննութեան նպատ-  
աւոր գերմանական թուականը համարած  
էր 1895 Յունիս 6, և ոչ թէ 1894  
Դեկտեմբեր 12, ինչպէս ըսած է  
Մեկուն.  
Ճիլըք թուականը դիմաւոր, կ'ըսէ  
զօրավար Մեկուն, սա՛ կարեւորու-  
թիւնը ունի որ ասով կը քաջապար-  
1894ի վերաքննական ամսանիւն մէջ պա-  
տանած քանի մը դէպքեր. Կը միւսի-  
թէ 1894 Դեկտեմբերին զաղտնի տե-  
ղեկութեանց Դիւսանը ձեռք անցուցեր  
է Բարիկի դերման զեւոյան կոմս  
Մոնալայեթի կողմէ Պրիստի զրկուած  
տեղեկագիր մը, որուն լուսանկարը  
ստուենք վերջ, զարեւալ իր հացէին  
զրկուել է. Կոմս Մոնալայեթ թողորդ տե-  
ղեկագիր մը ալ ձեռք անցուցեալ  
Ֆրանսական սպայակոյտին կողմէ, և  
Ֆրանսա վերադարձնելու համար, Երեք  
օր ալ մնաց Սատանայ կողմին մէջ.  
Սեւան հասաւ Ռիւնիս 3ի երկնային  
Յունիս 30ին Սեւան Պրիստիյնը դա-  
ւաւին Տրէյֆիւսի նախադիմար ժամա-  
նեց. Տրէյֆիւսի նախն Դուրս երկնային  
և հանդիսակութիւն քաջաւ անոր մի-  
չառակարարն մը կանգնելու համար.  
ՎճԱՐԵԼԻ  
Հանդիսի կողմարարութեան յայտ-  
նութիւնը, իր կամարը մահուան առ-  
թած խոտովանութիւնը, հանդիսին  
կարիքին մէջ մեծ իրարանցում առաջ  
բերին. Վալենտին-Եսթերնայի ինքնիւր  
սպանով չզգաց այլեւ Փրանսայի մէջ  
և Անգլիա փախաւ. Չիւրուարական  
կուսակցութիւնը հակառակ այս ան-  
նուն զեւ կը պնդէր Տրէյֆիւսի մէջ  
ցտպարտութեան վրայ. Բանակին և երկ-  
րին համար լաւագոյն կը համարէր որ  
զինուորական տեսնան մը երբեք միա-  
լած չկատուել. Վարչապետ Պրիստի  
պատերազմական նախարար Քալկեդոնի  
հրամարտին վերջ չարտանակ պաղա-  
րեցաւ անոր յաղորդներէն. Տրէյֆիւսին  
և Շանուն զորակարներուն հետ. Պր-  
իստի վերաքննութեան կողմնակից էր,  
քայց առաջին անգամ 1898 Սեպտ. 28ի  
նախարարաց ինտրուքի մէջ յաղորդե-  
ւերու ձայնի մեծամասնութեամբ որոշ-  
ուած մը տալ թէ 1894ի զաղտնի վերա-  
քննութեան պէտք է յանձնուի վրձ-  
աբեկ Ատենային.  
1898 Հոկտ. 27ին Վճարեկ Ատ-  
ենային եղեւնագատ ձեռքը գործի սկսաւ  
վճարելու համար թէ Լիւսի Տրէյֆիւսի  
կողմէ պահանջուած վերաքննութիւնը  
արտօնութ թէ ոչ. Երեք օրուան ինտ-  
րուքակցութեան մը վերջ, ընդհանուր  
դատական Մանդի շատադուականէն  
վերջ, որ վերանայի բաւերով վերա-  
քննութիւն կը պահանջէր, և փաստա-  
բան Մորնաուի ձեռքէն վերջ, Ատենային  
որոշն նախագահէն էր Լիւսի, խորհրդա-  
կան Պրիստի տեղեկագրին վրայ որոշեց  
վերաքննութիւնը. 14 ձայններէ 10ը ի  
նպատակ վերաքննութեան և կը ընդ դէմ  
վերաքննութեան էին. Ընդհանուր դա-  
տական խաղաղակից նախ. որ Տրէյֆիւսի  
պատմապարտութիւնը ընդհանուր և Ատ-  
ենային առ այժմ այդ մասին քան մը  
չորոշեց.  
Վարչապետ Պրիստի Հոկտ. 1ի վեր-  
ջերը զարուհեցաւ, որովհետեւ վերա-  
քննութեան պատճառ տուած էր. Դի-  
ւերս Թու իշխանութեան կանչեց Շարլ  
Տիւրիւսին. Ասիկա իր որովոր վերա-  
քննութեան դէմ էր, ինչպէս նաև դա-  
տական նախարար Լեյպը. Շարլ Տիւ-  
րիւսի ձեռնակներուն խօսքին անաչ, և  
դատական նախարարին հետ անաչարար  
պայքար մեկը Վճարեկ Ատենային  
և եղեւնագատ ձեռքէն դէմ, օգոստ քա-  
ղկեդնի հակալվերաքննական Բիւնէ տը  
Պրիստի ի ծիւղելի ամբաստանութիւն  
ներէն եղեւնագատ տեսնելուն քանի մը  
անգամներուն անկողմնակցութեան  
դէմ, ասով նոր քար մը ընելու համար  
վերաքննութեան ճամբուն վրայ. Եւ  
միջոցն ալ գտան. Երեւոյթան Ժեռիլ  
Ռէյն Երեւի. Ժողովին մէջ առաջար-  
կեց արտօրինակ օրէնք մը, որուն հա-  
մարտն ու է զատի վերաքննութեան  
պարագային ոչ թէ վրայի եղեւնագատ  
տեսնող զբաղի, ոչ քաղաքային էր  
պատճական դատարաններուն միացեալ  
մարմինը. Այս օրէնքը ծանր բանա-  
կարեւոր վերջ ընդունեցաւ Մերա-  
կոյտին և Երեւի. Ժողովին կողմէ. Կը  
նպատակ վերաքննութիւնը կաղանկը  
քաղաքային դատարաններուն մէջ.  
Բայց հայիւնին սխալ ըրած էին. ձեռնա-  
րարը յառաջ կը զաւէր. Զոյալի  
նշանաւոր մէկ խօսքին համեմատ. 1899  
Յունիս 3ին Վճարեկ Ատենային միաց-  
եալ ձեռնակը բեկանեցին 1894 Դեկտ. 28ի  
վճարը ընդդէմ Ալֆրէտ Տրէյֆիւսի,  
և գործը յանձնեցին Ռիւնի Ջիւնուար-  
կան Ատենային.  
ՌԵԳԳ  
Ճիլըք Թուի մահէն (16 Փետր.  
1899) և Եւրի Լուսիէ Հանրապետու-  
թեան նախագահ ընտրուելու վերջ,  
Շարլ Տիւրիւսի նախարարութիւնը

Չեւ պատերազմի մը խօսքը կար, Զո-  
րավար Մեկուն այս կէտին վրայ կը  
հակառ Մորնաուի, որ այդ պատմա-  
կան գերմանական թուականը համարած  
էր 1895 Յունիս 6, և ոչ թէ 1894  
Դեկտեմբեր 12, ինչպէս ըսած է  
Մեկուն.  
Ճիլըք թուականը դիմաւոր, կ'ըսէ  
զօրավար Մեկուն, սա՛ կարեւորու-  
թիւնը ունի որ ասով կը քաջապար-  
1894ի վերաքննական ամսանիւն մէջ պա-  
տանած քանի մը դէպքեր. Կը միւսի-  
թէ 1894 Դեկտեմբերին զաղտնի տե-  
ղեկութեանց Դիւսանը ձեռք անցուցեր  
է Բարիկի դերման զեւոյան կոմս  
Մոնալայեթի կողմէ Պրիստի զրկուած  
տեղեկագիր մը, որուն լուսանկարը  
ստուենք վերջ, զարեւալ իր հացէին  
զրկուել է. Կոմս Մոնալայեթ թողորդ տե-  
ղեկագիր մը ալ ձեռք անցուցեալ  
Ֆրանսական սպայակոյտին կողմէ, և  
Ֆրանսա վերադարձնելու համար, Երեք  
օր ալ մնաց Սատանայ կողմին մէջ.  
Սեւան հասաւ Ռիւնիս 3ի երկնային  
Յունիս 30ին Սեւան Պրիստիյնը դա-  
ւաւին Տրէյֆիւսի նախադիմար ժամա-  
նեց. Տրէյֆիւսի նախն Դուրս երկնային  
և հանդիսակութիւն քաջաւ անոր մի-  
չառակարարն մը կանգնելու համար.  
ՎճԱՐԵԼԻ  
Հանդիսի կողմարարութեան յայտ-  
նութիւնը, իր կամարը մահուան առ-  
թած խոտովանութիւնը, հանդիսին  
կարիքին մէջ մեծ իրարանցում առաջ  
բերին. Վալենտին-Եսթերնայի ինքնիւր  
սպանով չզգաց այլեւ Փրանսայի մէջ  
և Անգլիա փախաւ. Չիւրուարական  
կուսակցութիւնը հակառակ այս ան-  
նուն զեւ կը պնդէր Տրէյֆիւսի մէջ  
ցտպարտութեան վրայ. Բանակին և երկ-  
րին համար լաւագոյն կը համարէր որ  
զինուորական տեսնան մը երբեք միա-  
լած չկատուել. Վարչապետ Պրիստի  
պատերազմական նախարար Քալկեդոնի  
հրամարտին վերջ չարտանակ պաղա-  
րեցաւ անոր յաղորդներէն. Տրէյֆիւսին  
և Շանուն զորակարներուն հետ. Պր-  
իստի վերաքննութեան կողմնակից էր,  
քայց առաջին անգամ 1898 Սեպտ. 28ի  
նախարարաց ինտրուքի մէջ յաղորդե-  
ւերու ձայնի մեծամասնութեամբ որոշ-  
ուած մը տալ թէ 1894ի զաղտնի վերա-  
քննութեան պէտք է յանձնուի վրձ-  
աբեկ Ատենային.  
1898 Հոկտ. 27ին Վճարեկ Ատ-  
ենային եղեւնագատ ձեռքը գործի սկսաւ  
վճարելու համար թէ Լիւսի Տրէյֆիւսի  
կողմէ պահանջուած վերաքննութիւնը  
արտօնութ թէ ոչ. Երեք օրուան ինտ-  
րուքակցութեան մը վերջ, ընդհանուր  
դատական Մանդի շատադուականէն  
վերջ, որ վերանայի բաւերով վերա-  
քննութիւն կը պահանջէր, և փաստա-  
բան Մորնաուի ձեռքէն վերջ, Ատենային  
որոշն նախագահէն էր Լիւսի, խորհրդա-  
կան Պրիստի տեղեկագրին վրայ որոշեց  
վերաքննութիւնը. 14 ձայններէ 10ը ի  
նպատակ վերաքննութեան և կը ընդ դէմ  
վերաքննութեան էին. Ընդհանուր դա-  
տական խաղաղակից նախ. որ Տրէյֆիւսի  
պատմապարտութիւնը ընդհանուր և Ատ-  
ենային առ այժմ այդ մասին քան մը  
չորոշեց.  
Վարչապետ Պրիստի Հոկտ. 1ի վեր-  
ջերը զարուհեցաւ, որովհետեւ վերա-  
քննութեան պատճառ տուած էր. Դի-  
ւերս Թու իշխանութեան կանչեց Շարլ  
Տիւրիւսին. Ասիկա իր որովոր վերա-  
քննութեան դէմ էր, ինչպէս նաև դա-  
տական նախարար Լեյպը. Շարլ Տիւ-  
րիւսի ձեռնակներուն խօսքին անաչ, և  
դատական նախարարին հետ անաչարար  
պայքար մեկը Վճարեկ Ատենային  
և եղեւնագատ ձեռքէն դէմ, օգոստ քա-  
ղկեդնի հակալվերաքննական Բիւնէ տը  
Պրիստի ի ծիւղելի ամբաստանութիւն  
ներէն եղեւնագատ տեսնելուն քանի մը  
անգամներուն անկողմնակցութեան  
դէմ, ասով նոր քար մը ընելու համար  
վերաքննութեան ճամբուն վրայ. Եւ  
միջոցն ալ գտան. Երեւոյթան Ժեռիլ  
Ռէյն Երեւի. Ժողովին մէջ առաջար-  
կեց արտօրինակ օրէնք մը, որուն հա-  
մարտն ու է զատի վերաքննութեան  
պարագային ոչ թէ վրայի եղեւնագատ  
տեսնող զբաղի, ոչ քաղաքային էր  
պատճական դատարաններուն միացեալ  
մարմինը. Այս օրէնքը ծանր բանա-  
կարեւոր վերջ ընդունեցաւ Մերա-  
կոյտին և Երեւի. Ժողովին կողմէ. Կը  
նպատակ վերաքննութիւնը կաղանկը  
քաղաքային դատարաններուն մէջ.  
Բայց հայիւնին սխալ ըրած էին. ձեռնա-  
րարը յառաջ կը զաւէր. Զոյալի  
նշանաւոր մէկ խօսքին համեմատ. 1899  
Յունիս 3ին Վճարեկ Ատենային միաց-  
եալ ձեռնակը բեկանեցին 1894 Դեկտ. 28ի  
վճարը ընդդէմ Ալֆրէտ Տրէյֆիւսի,  
և գործը յանձնեցին Ռիւնի Ջիւնուար-  
կան Ատենային.  
ՌԵԳԳ  
Ճիլըք Թուի մահէն (16 Փետր.  
1899) և Եւրի Լուսիէ Հանրապետու-  
թեան նախագահ ընտրուելու վերջ,  
Շարլ Տիւրիւսի նախարարութիւնը

Մասին Հայկչաւաստանի. Այս ընթացքը  
առաջին յայտնի աղբիւրն է գերմա-  
նական գործողութեան Մարտի ինչո-  
րոյն մէջ, որ, ինչպէս կը միւսի, սա՛  
իրողութեան ծագեցաւ. Եւ Ֆրանսա  
թիւրապա Ֆրանսիոյ հաղորդել Անգ-  
լիա-Ֆրանսական համաձայնութիւնը Մա-  
րտի մասին. Եղածը չատ կարեւոր է,  
որովհետեւ ցոյց կուտայ թէ դիւանա-  
գիտական նախընթաց մը կը հաստա-  
տուի, որուն համեմատ սպաւալ ու է  
Միւս տեղութիւն պիտի հար



ՄԱՀԱՅՈՒ ԵՒ ԿԵՆՍՈՒ ՏԻՓԱՂՆԵՐ

1115

— 1870 —

.....

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Ճերմակ Առաջին օխան 38 38 1/2 փր

31420660 \$ . 4030E7642